

92-14

ORATIO.

AD D. FRANCISCVM

DE REINOSO EPISCOPVM

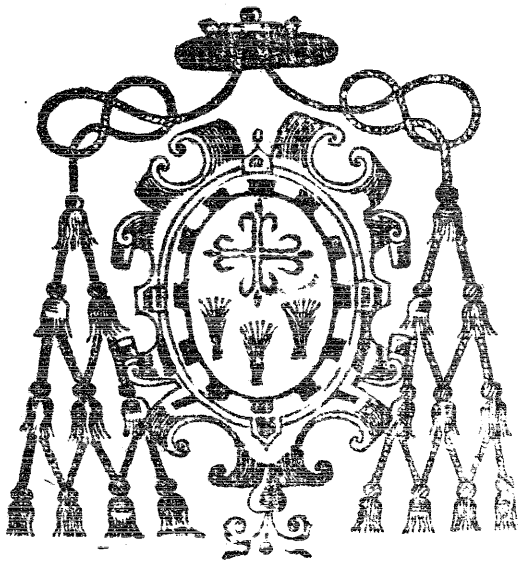
CORDVBENSEM.

A MARTINO DE ROA E SOCIE-

tate IESV Habita in Collegio Diuæ Catharinæ

Cordubensij eiusdem Societatis, Nonis Iunij,

M. D. XC. VIII.

CORDVBAE.

Apud Andream de Barrera, M. D. XC. VIII.

SVPERIORVM PERMISSV.

100

PROVISIONAL

THE

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

a
b
c
d
e
f
g
h
i
j
k
l
m
n
o
p
q
r
s
t
u
v
w
x
y
z

3
V O D: MARE INEVNTIBVS

timorem facere consuevit, illustrissimè
Præsul, ne cursus errore incerti, atque di-
uersi ferantur; & portus longinquitate,
& ignoratione decepti, nauem in Syr-
tes, & scopulos induant, aut per quoti-

ani victus inopiam esca ipsi carentes, humanam pif-
bus præbeant: id nobis animos facit in hoc tempore,
& vnde soluendum sit; & quo perueniendum
oculos est, & navigationis initium, pariter at-
que exitum, vtrumque lictus, & portum simul & cur-
sum aspiciamus, quem tenere, quem inuehi debeamus. Cla-
rabar ille in humanarum rerum cogitatione defixus,
fallaces appellabat hominum spes, fragilemque fortu-
am, & inanes nostras contentiones, quæ in medio sæ-
pe spatio frangerentur, atque corruerent, & ante in ip-
so portu obruerentur, quam portum conspiciere potuif-
sent. At ego aut mutatam rerum conditionem, aut
versam naturam admirabor, & in fortuna fidem, &
in mari quietem, & silentium in ventis, prodigii simi-
le ducam, & tibi Præsul amplissime acceptum referam.
quod omnis mihi in limine (vt aiebat Poeta:) Portus
ostenditur; neque in vado solum, quod in summa fœ-
licitate ponebat Plautinus ille Lyconides, sed in ipso cur-
sum tamquam in portu navigare queam; vt neque à consi-
dendo error, neque ab inuehendo longinquitas gesti-
entem in commemorationem tuarum laudum, atque in
exultationem hodierni beneficii, perinde vt in vastis-
simum Oceanum, deterreat Orationem. Nam & statum
mihi secundum aspirat benignitas tua, non iam fama
solum, & auditione percepta, sed re ipsa perspecta; &
cursum tametsi longum, certum tamen atque dire-
ctum explicans, præclaræ illæ virtutes, quæ non in vni-

bra solum domesticæ disciplinæ cernuntur, sed in me-
dio etiam Hispaniæ totius atque Italiæ theatro, iam in-
de à pueritiæ memoria vltima preluxere: & portum de-
nique cum humanitas ipsa tua, in qua vel ignoti ho-
mines acquiescunt, tum etiam eorum qui adsunt de-
audiendi cupiditas, & voluptas, tam expeditum, tam
tutum ostentant, vt tuo nomine, dicam etiam numin-
nauiculam ego nœam, nec satis instructam & probam tu-
tius vehendam existimem, quam illam Cæsaris nomine,
fortuna armatam, iussamque eiusdem auspiciis & mite-
rentos & procellas sperare obsequentes.

SED vt pedem aliquando faciam, & ad captandam
humanitatis tuæ auram velorum tandem sinus expan-
dam, & soluam è portu: id est, ad caput aliquod ag-
grediar institutæ orationis, nota primùm littora, terrar-
que præteruehar, & vulgarem illam, ac triuolam, si nu-
da sit maiorum commendationem, qua qui per se ali-
qui non sunt, offeruntur, labens præteribo: cum ob-
curum non sit, eos tam celebratæ apud omnes nobi-
litate esse, vt cum ipsi magnam tibi laudem attulerin-
tum verò etiam à te acceperint non minorem. Ta-
lis enim tu, ac tantus fuisti, tam multis ad gloriam
meritis aspirasti, tam faciles ad æternitatem aditus, præ-
claris actionibus communisti, vt etiam si clarissimi ge-
neris ornamenta defuissent, summum ipse generi or-
namentum esse potueris, & nouitatem non subleua-
re modò diligentia, sed antiquitate multorum clarior è ef-
cere; & tuarum splendore virtutum offusas familiæ ten-
bras illustrare. Sed ista colligenda essent inanè gloriam, au-
umbram gloriæ propter veram inopiã aucupati, qui Nanum
interdum (vt licet cecinit Iuuenalis) Aethiæ vocat, Aetio-
pem; Cygnum; parua extortamque puellâ, Europem; cani-
bus deniq; pigris, & scabiæ vetusta læuibus ex illustri ali-

no, & splendido, sed e mentito Pardi, Tigris, aut Leonis
in me nobilitatem querit. Sed mihi virum per se clarum,
sapientem, sapientia, gloria commendatum habenti, quam sit
absurdum velle quæ in ipso sunt; extra ipsum inuestigare, &
quam derivat in alios dignitatem, ab aliis petere, non secus
atque mari à fluvijs aquas, atque soli ab stellis, quas ipse sus-
cipit, lucem emendicare; planè perspicio. Quod si his qui-
bus ipse ipsum fuerunt, virtutis exemplum ipsi præbuisse, ma-
gis atque honorificum fuisse arbitramur; non minus cer-
te hoc præclarum atque gloriosum censeri debet, quod tan-
tum & tam multa pietatis, fidei, religionis, ceterarumque vir-
tutum exempla posteritati reliquerit, quæ si maiores, non
solum superare, sed æquare; & imitari postero pro viribus
potuissent; utrisque satis, ut opinor, esset cur sibi sine ullo inui-
dia metu placerent, & grati ceteris atque admirabiles vide-
rentur. Atque omnem quidem illius vitam, omnia virtutum
ornamenta sectari, Historiæ opus fuerit, non encomij; præ-
sertim quæquam quod neque tenuitatis est nostræ, neque brevitatis
modernæ, neque (dicam verius) eius modestiæ, quæ me iam
videm deuoçasset a cursu, nisi & studiavestra, & officij reli-
gio reuocaret. Nam cum os istud argenteum, cum cani-
em capitis tam suavè nitentem intueor; cum in ætate
tam affecta, tam virile decus, tam iuuenile robur agnosco,
præclarum mihi videre videor argumētum bonæ actæ ado-
lescentiæ, quæ cum lubrica, & prona sit ad voluptates, & la-
conis & contentionis impatiens; nisi eam à libidinibus conti-
nuerit, exercuissetque in honestis laboribus, atque patientia
animi, & corporis, se necesse est istam tam animosam & for-
tem, tam operosam, & semper agentem aliquid for-
tissime minime potuisset. Nam ut à semente prouentus
conducitur, à vespertino tempore matutinum, quæ
seruamque consentiunt, sic ab adolescentia commen-
tatio ducitur consequentis ætatis. Oppugnant illam
accidia, leuitas, cupiditas, confidentia: hæc sunt monf-

tra, nec fortasse minus impetuna & foeda, quam illa
prioris saeculi, quae noster hic Hercules, Bellérophonq;
Christianus ratione, & doctrina perdomuit; cū uel p
moscorum imperus, non dicam sese violéter intru dente
aut leuiter etiam insinuantes, sed existentes tantumme
do, aut emicantes ita refundebat, & quasi primam fe
ro aciem perfringebat: ut quā n anni grauitatem affer
hominibus solent, quā aetas creat seueritatem ratio
ne occuparit, & naturæ vitia, quod Sapientes faciunt, do
ctrina correxerit. Quemadmodum enim tranquillo, & si
reno Cœlo adornare oportet ea, que tempestates a
superare aut sustinere queant; ita in adolescentia, me
derationem, (ut dicebat Plutarchus,) & temperantiam ad u
aticum senectuti parandum, comparari necesse est. Si
quid vel in virtute pulcrum, vel in litteris præclaru
desiderari in homine potest, quod ille non traxerit ex
domo, quæ præcipua fuit in arce orbis terrarum Rom
na Vrbe omnium schola virtutum, & officina sci entiu
rum, in qua ille prima ætatis tyrocinia posuit, & ne
quæ à Platone, aut Pythagora, & Aristotele, nequæ
Centiuro Heroam sui temporis præceptore, sed à do
ctissimo viro, ad veram, solidamque doctrinam, & a
omnem pietatem à piissimo re pariter, atque nomine
Pio Quinto Pontifice maximo Doctore conformatu
aded sese ad illius normam nutumque composuit,
multa in se de vita illius & moribus ornamenta transte
lerit; in quæ cū attentius posteri intuentur, alteru
in eo Pium agnoscunt: spirare in eo mortuum, loqu
agere, viuere vident: & nullam præclarius sui monu
mentum relinquere potuisse, quam hunc ipsum effigie
morum suorum, fateri coguntur. Hinc illa eruditio tam
varia; tam multiplex, non hæc solū tametsi nobilitas
quæ omni sermone lepore, atque oratu relicto, sa
luteam vnam, eademque terram, quæ ratione atque a u
me

comprehendimus, pulcritudinem studiose comple-
 cur, sed illa etiam externa quæ Græcis, Romanis, Ac-
 priacis opibus instructa est; quam decus illud elo-
 quentiæ Gregorius Nazianzenus aduersus prauum im-
 peratorum iudicium, inter humana bona primum lo-
 cum tenere constituit. Quæ ille priscorum monumen-
 ta non eruit? in quæ, religiosa licet, antiquitatis Sacra-
 menta non penetravit? Quos ille nationum mores, quos
 ritus non calluit? Quam doctrinam, quas Mu-
 ses non gustavit? Quos ex vetustiore, vel ex recentio-
 rum memoria libros non euoluit? Quas foelicioris lætu-
 ditias non tractavit? Quorum gratia doctorum ho-
 minum, & amicitia non floruit? Quanta cum huma-
 nitate litteratos homines, in mediis etiam occupationum
 negotiis, audire non destitit? Quibus modis, atque ra-
 tionibus literariam Rempublicam tueri, fouere, & am-
 plicare, non instat? Testis esto vel vnicum Societatis
 nostræ Collegium Palentinum, cuius ille tenuitatem
 suis opibus sustentavit: cui Bibliothecam amplissimam
 dono dedit; cuius incolas ad duodecim, & eo amplius,
 ad tuenda Philosophiæ studia, annuis redditibus aluit:
 cuius templi ædificium sua benignitate inchoatum, mag-
 nifico planè opere, atque vitando, multorum millium
 librorum impensa, ad testum usque, fastigiūque per-
 duxit: cui mille alias commoditates præstitit, ac velut
 suum denique à partu suscepit, atque omnibus piissi-
 mi, atque benignissimi parentis officiis prosecutus est
 Testis etiam Societas nostra vniuersa, quam in pro-
 ximorum eruditionem, & salutem pariter incumbentem,
 etiam excubantem tutela, præsidioque defendit, auctori-
 tate coniunxit; ope ac facultatibus iuuit; tandem mul-
 tuplici beneficiorum genere, subleuauit. Testis præter-
 ea Seminarium illud ex sacrosancti Concilij decre-
 to, ad Ecclesiasticorum iuuenum institutionem, in ea-

dem Vete fundatum: quorum ille collegas tan diu
suscipulis sustentauit, donec illis annui redditus pre-
cessere. Testis denique familia eius vniuersa, cuius
ledum recte literis ac moribus instituatur, nauatam si-
diis operam, pro nauata sibi opera ducit: & perin-
puerilibus famulorum concertationibus, quæ habent
hebdomadariæ, delectatur: atque in his rudimentis in-
ta ipse virtutis incrementa cognoscat, quibus ad Chri-
stianæ vitæ decus, & sempiternæ gloriæ cumulum perue-
nitur. Iam vero de eius liberalitate quid dicam? Quæ
virtus mortales, inter homines, Heroas; inter cœlesti-
Deo simillimos reddit: cum & à iuuando Iupiter a-
pud veteres, à dando Deus nominatus sit. Non igno-
rat hanc vitam cymbæ similem imbecillæ; sæculum ho-
maris infesti, quo illa vehitur procellis obnoxia, eo pe-
riculosius, quo grauiora mercium onera conuehuntur.
Has hic exonerat in proximas naues, in proximos, in
quam, in pauperes, tanquam in probatiores ac firmio-
res, ut eorum manibus perferantur in portum: in eum
scilicet, quo nulla tempestatum vis, nulla ventorum as-
pirat, & quidem immenso cum fœnore repetendæ. Quo-
fitantum in quorundam Gallorum animis superstitionem
valuiffe literæ prodiderunt, ut inter mortales cum ver-
sarentur; pecunias mutuas darent, quæ apud inferos red-
derentur: valere apud nos, qui Christiano nomine & pro-
fessione censemur, multò magis debet opinio, (dicam
melius) fides promissorum, quam ipse veritatis magi-
ster & dedit, & liberabit, eorum quæ dederimus, non cum
bona modò fide, sed etiam cum centesima, & vitæ præ-
terea immortalis vsura reddendorum. Audierat Euagrius
Philosophus à Synesio Cyrenes Episcopo, fœnerari
Deo, qui pauperi miseretur: & quis in illos opes dis-
perferis, in cœlestes thesauros reponere: sed fabulas, sed
somnia, sed deliramenta ducebat. Victus tamen ali-
quando

quando precibus, & oratione Synesij, Christianam fide-
dem, cultumque suscepit, & magnam auri vinum Synesio
tribuit pauperibus erogandam, ea lege, ut per Syn-
grapham caueat, sibi à Christo post mortem bona fide
soluendam. Cauet ille: hic non ita multò post mori-
tur, & cum eo Syngrapha creditæ Deo pecuniæ sepe-
litur. Tridui tamen intervallo, Cœlorum in òniem se-
pulcrum effoditur: charta perlegitur, in qua, ut pecu-
niam Synesius expensam Deo tulerat: ita Euagrius re-
ferebat acceptam. Ut videas certum esse thesaurum (quod
dicebat Chrysostomus): pauperum manus: & quod Cy-
prius affirmat; In tuto hæreditatem poni, quæ Deo
custode seruatur. Contempsit hoc subsidium aduersus
tempestates, vxor illa Paulini, ineptè ut res ipsa confir-
marit, prouida in posterum; quam ob negatum paupe-
ri panem, nauem ipsam frumento onustam fregisse scri-
bit Gregorius Turonensis. Ecce quid agis, non dico
impudens auaritia, sed imprudens prouidentia: spoliasti
fœminam, quæ benignitati parcendo, existimauit se
fore aduersus famem instructiorem: fecisti pauperem,
quæ non largiendo pauperi parauit, se posse fieri di-
torem. Hanc ille suarum opum custodiam, hos diui-
tiarum thesauros, hanc nummorum arcem, hoc facul-
tatum ætarium, hunc victus quotidiani penum, hæc
frumenti horrea comparauit. Nempè, viduarum soli-
tudinem, pupillarum orbitatem, mœrentium solatia, te-
nuiorum angustias egenorum inopiam, Hospitales do-
mos, Cœnobia Virginum, Monachorum familias, via-
torum ergastula, Hospitia peregrinorum: in qui-
bus tam multa quotidie sedulitatis eius, ac beneficia-
riæ monumenta reponuntur, ut siue ad prioris, siue
ad posterioris seculi memoriam spectemus, neque
illud maiora habuerit, hoc verò paria habiturum sit for-
tasse vix pauca. Hinc illa in eius professione tam effusa

17
tota Vrbe solacrymatio pauperum; et omnium om-
nis loci, ac sortis hominū velūt ad commune funus ciuila-
tio: Qui tpm facti ciuium concurfus? quanta nobilitatis fre-
quentia, quanta plebis effusio? Quam pia puerorum, fæ-
minarum, omnis ætatis, ac conditionis hominū vota? Quā
bonæ preces, quā fausta omnia prosequentium? Dum
ille simulato in vicinum oppidum temporario discessu, le-
nire totius populi desiderium cupit, quod ex cōferta spe-
ctantium turba, ex eorum oculis in se defixis, ex emicanti-
bus atq; etiam profluentibus lacrymis, ex cōmuni cōplo-
ratione, ex mærore vultus, atq; animi colligebat. Humanū
quidem est, ostensam inopiam subleuare: Regiū, oblatas
pauperum preces exaudire: sed quærere ipsum occasione
benefaciendi, & occupare Diuinum. Dei quippe est, ante
quā clament, audire; oculos in pauperes intentos habere
respicere, & palpebris interrogare filios hominum, siquid
velint, voluntate, et studio condonandi. An ego te Deum
appellare verëar, cui speciosus hic titulus tam mult's tibi no-
minibus debeat, siue quòd sūmo in hac prouincia sacer-
dotio fungeris, siue quod liberalitate, et beneficentia ad
Deum proximè accedis: cum auctores habeam nō veteres
illos poetas principum auribus seruietes, quibus neq; in
rebus fides, neq; in verbis religio inest; cum Mœcenates,
cum Patronos, cum imperatores suos diuinis titulis, ho-
noribus q; dignantur: sed Theologorum fatile principem
& fidei columnen Gregorium Nazianzenum, qui tui si-
miles, & lucernas luci, & mediatores mediatoris, loquat
verbis illius præcūtes appellat, & omnes qui secundū Chri-
stum viuunt, pro Christi agnoscit: ac nihil ita Diuinum
esse Nazianzenis ciuibus persuadet, quam beneficentiam,
& bene de hominibus merendi studium: & potentiam in
hoc ipso ostendendā affirmat ijs, qui Dijs esse velint, quiq;
cognationem suam exploratam habcant; id est, qui Dei
genus, (vt aiebat Paulus ex Poetæ sententia), non ignorant.

6
Sed locupletior restis Abdias, qui consequentis Gloriam
temporis, & Apostolorum munus, & dignitatem diuino a-
satu præcipiens, eos saluatorum Appellatione. cohonestare
non dubitat. Et sanctior adhuc alius, & religiosior, siue vt
verius dicam, sanctitatis ipsius, & religionis lex, & ratio
Deus Opt. Max. qui vt multa alia, sic nomen ipsum suum
sponte communicat, cum & Moysem Pharaonis Deum cõ-
stituit; & apud Regium Psaltem, ipse se autorem in homini-
bus pro dicit compellationis Diuinæ. Dei quippe nomen, li-
beralitatæ nomen est, & beneficentiæ, cuius proprium est
seruare, vel benefacere: vnde, & Varroni Diues diuus est
quasi Diuus, quod perinde ac Deus circumfluat omnibus
cõpijs, & alienam inopiam, & miseriam, nihil ipse interea
incommodi accipiens, leuare tam velit, quam possit. Ha-
beat excelsus atq; præclarus ille, cui cum nescio quæ pars
reip. deferretur, negauit se vllum vnquam munus acceptu-
rum, vnde plus ad se quam ad amicos commodi perman-
eret. Exclamat gloriosè. M. Antonius in medio prioris for-
tunæ commutatione, hoc se habere quodcumq; de diffet.
Admiretur in Agesilao Plutarchus, nullam cum maiorem
percipere solitum voluptatem, quam cum facultas bene de
amicis merendi daretur. Celebretur omnium gentium li-
tteris atq; linguis Africanus, quem scribit Polybius, in
forum quotidie descendisse, nec inde se domum ante reci-
pere quam aliquem beneficio affecisset. Sit in æterna glo-
ria Titus, qui cum inter coenam dũ meminisset nihil se illo
die cuiquam commodi præstitisse, dolens exclamauit, illum
se diem penitus perdidisse. Sed omnes isti si vnum in locum
conferantur: ne ulla quidem ex parte sunt cum eo de quo
dicimus, comparandi. Hic enim non modò id se solum ha-
bere putat quod dederit, sed dat omnia quæcunque habet,
& nihil habet, quod suam esse putet, sed eorum, quibus eũ
imperio præest; nec dolere vnquam potest diem se aliquam
perdidisse, cui sine diuite linea, vt de Scellæ ludis. cecinit

Martialis, nulla dies abierit; & nunquam domo pedem ex-
celsam, quam multos sua benignitate locupletarit. Atq; vt
cætera fileam pietatis eius atq; beneficentiæ documēta; illud
tamen fileri non potest, quod me etiam tacente se prodit;
siue quia tam illustre, vt obscurari non possit; siue quia tam
recens vt etiam oculis obuideretur. Nullus, opinor, locus est,
nulla gens, aut natio, ad quam templi maximi Cordubensis
fama non penetrarit. Nemo est omnium vestrum, cui, non
eius vel antiquitatem reueretur, vel admiretur amplitudi-
nem, vel ad magnificentiam plusquam regiam obtu-
pescat; maximè cum ad noui ædificij formam oculi referū-
tur. Est enim opus multorum annorum cum magnitudine
nobile, tum artis varietate distinctum, auro fulgens, plu-
rimisq; Diuorum simulacris instructum, ea dignitate atq;
elegantia, vt nō modo novos, & p̄regrinos teneat oculos,
sed etiam assuetos. Hoc igitur multos iam annos intermi-
ssum, æ penè derelictum, tanto studio, atq; diligentia re-
uocauit, vt duorum, in singulos annos, millium aureorum
summam in eius ædificationem contulerit, & cunctam pe-
nè ciuitatem exemplo primum incitarit, deinde oratione
commouerit, vt ad operis absolutionem, pro facultatibus
quisq; suis, partem sumtus attribuat. Quo certè subsidio
tam strenue vrgeri cæpit ædificatio, vt breui ad exitū per-
ducenda, & vsitatis religionibus dedicanda, non immeri-
to videatur. Hanc igitur benemerendi syluam, & amplissi-
mam sempiternæ gloriæ segetem Deus ipse tibi reseruauit;
& qui hilares sibi famulos exposcit, ac diligit, istam tibi frō-
ti serenitatem, istos tam letes oculorum honores, istum otis
candorem, istam vultus hilaritatem, animi puritatem atq;
splendorem haud obscure indicantem, istam deniq; suau-
tatem ingenij, morumq; concessit; eo nimirum consilio,
vt qui ex tua benignitate suis rebus præsidium quaesituri
essent, non deterrerentur seueritate personæ, non imperij
maiestate; sed haberēt faciles ad humanitatē tuam accessus

periente illos? In auctoritate tua, quæ ceteras virtutes ita
 commendat, atq; ornar, vt omnium animos tibi deuincias; &
 omnes te, tanquã parentẽ optimũ, & benignissimũ sponte
 suspiciant, atq; venerentur. Quid animi & corporis inte-
 gritate, atq; inuolato pudiciæ flore, vel ad aspectũ Deo
 pariter atq; hominibus pulchrius, vel ad æternitatis fructũ
 vilius? Quid ieiunij seueritate vel ad sedandos animi mo-
 tus, vel ad extinguenda voluptatum incẽdia præstabilius?
 Quid opum, diuitiarumq; contumtione vel ad vitæ suavi-
 tatem, vel ad æternius regni, & cælestium bonorum posse-
 sionem ineundam conducibilius? Quid deniq; illa ipsa
 quam in te prædicauimus liberalitate atq; beneficẽtia præ-
 stantius, siue ad demerendas hominum voluntates, siue
 ad æternitatem nominis, & famæ celebritatem, siue ad diui-
 nam misericordiam impetrandam? Ausim dicere, nec sine
 probò quidem auctore, omnes hæc virtutes Deo nõ æquẽ
 gratas accidere, atq; vna placibilitatis atq; clementiæ. Lo-
 quatur os aureum; respõdeat bonus videlicet auctor Chry-
 sostomus, qui me ab omni profus audaciæ nota, & temeri-
 tatis suspicione vindicabit. Is enim cum aliquãdo de man-
 suetudine verba faceret: Deus, inquit, homines non ita dili-
 git propter virginitatem, ieiunium, contemptum diuitiarũ,
 hilarem elemosinarum dationem; vt propter mansuetu-
 dinem, & mites beneq; compositos mores: & cum hæc vir-
 tus omnes homines ornare queat, in prius tamen eos, qui
 impotentibus agunt. An non id à se vnum doctor humani-
 tatis Christus disci oportere commonuit, hoc vnum præ cæ-
 teris virtutibus docuit? Diuina profecto iustitiæ virtus, &
 admirabilis, quæ poenam à sceleris non auctore, sed redẽ-
 tore Christo, non æstimatæ litis, aut multæ, sed sanguinis
 & capitis experit. Incredibilis fortitudo, non vt magna
 loquatur, sed vt faciat; qua vnus decem millia fugat. Quæ
 maria scindit, ac sedit, & aquarum molem immentem arc-
 na defuit: quæ mel de petra, oleumq; de saxo duris-

fimo elicit; quæ voce ita tonat, ut procerissimas ædros prosterhat; densissimas lyluas intactis æuo arboribus interclusas populetur, atq; deuastet: quæ deserta concutit loca, & arduos atq; subrectos montes labefacit, & in planitiem æquat: quæ spiritu deniq; suo, perinde atq; ancipiti ferro impios inrerficat, hostes concidit, & terrarum orbem cædibus complet. Sed cum harum, reliquarumq; virtutum egregia documenta præberet humani generis decus, præsidiumq; dulcissimum Christus Iesus, de materno in lucem claustro progrediens, non eius æquitatem, non magnificentiam, nõ dominationem, non potentiam, non copias, quas tamen fluminis instar per hybernas aquas inundantis, omnes effudit: non deniq; fortitudinem explicatam hominibus, sed benignitatem, & humanitatem eius apparuisse clamauit lumen illud Gentium Paulus: ut liberalitatis & clementiæ nomine miseros ad se mortales alliceret; & quã viam insistere deberent, qui suam in terris personam gesturi essent, non nascendo, sed sic nascendo commoneret. Huius tu vestigia verus pastor insistas: ad hãc normam omnes tuæ vitæ rationes instituis, hæc præcepta tueris, & factus forma gregis, te totum ad illius exemplum eius comodis explicas, & humanitatis tuæ fontes nulli vnquam clausos esse passus es. Laudet comitatem in Cyro Xenophon; commendet in Achille Maximus Tyrius; prædicet in Cæsare Cicero; canat in Aenea Virgilius; admiretur in Scipione, & Crasso Plutarchus, suspiciat in Traiano Plinius, atq; alios alijs temporibus hac vna virtute excellentes antiquitas prodignitate celebret non minore gratulatione, quam plausu. Sed hi, quã ad historiæ fidem scripserint, non excutio: hoc vnum affirmo, in rebus propter vetustatem à memoria nostrâ remotis, locum esse commentis; atque mendacio: in his quæ dicimus, testes produci oculos quotquot adestis, qui huic, (quod nescio cui olim Olympius Ne mesianus,) accinere velle videmini:

Blanda tibi in vultu grauitas, & mite serena,
Fronte supercilium, sed pectus mitius ore.

Hinc illa cum Diocesim lustraret, tam frequens popu-
lorum gratulatio: Hinc fausta acclamationes, &
plausus; Hinc tanta mentium, studiorum, voluntatumq;
in illo excipiendo consensus. Non itineribus eius perterre-
bantur homines, non exhauriebantur sumtu, non aduentu
commouebantur; sed erat, quocūq; veniebat, & publicè &
priuatim maxima letitia, cum oppida pastorem, non Lupū:
domus hospitem, nō quæsitorem; mortales singuli parentē
nō iudicem recepisse videretur. Quo magis procedo, tanto
mihi longior cursus orationis ostenditur, sed grauitas tēpo-
ris (ædificet) me cogit insistere. Quare reliquis in terra
pus reiectis, Deum Opt. Max. tantummodo precabor, vt
magistratum istum, ac sacerdotium tuum dignissime Presul
& ad salutem publicam conseruandam, & ad Ecclesiasticā
disciplinam constituendam extitisse patiarur: & quoniam
filius reipub. atq; sacerdotij dignitas tuis manibus, consilijs
q; conereditur, hanc tibi bonarum artium officinam, has
scholas, quibus, ad virtutem & literas paricurlu contendit
tur, tuæ fidei, sapientie, humanitatiq; committimus. In re-
ferenda autem gratia hoc tibi repromittimus, semperq; præ-
stabitur, nobis neq; in iuuandis hominum animis
diuigētiā, neq; in perferēdis pro republica
laboribus alacritatē, neq; in celebran-
dis beneficijs a te acceptis, gra-
tam animi beneuolen-
tiam de futuram.

